

Dr. Király Klára

Hírek a börtönvilágból

Elítéltek rehabilitációja Massachusettsben

A Massachusettsi Büntetés-végrehajtási Intézet norfolki részlegében bútorok restaurálásával, felújításával és értékesítésével foglalkoznak. Az elítéltek nagy tudással rendelkező szakember vezetésével építik újjá a különböző székeket, asztalokat. A büntetés-végrehajtási intézet asztalos és kárpitos üzemének oktatója kihangsúlyozta, hogy több olyan elítéltről is tud, aki a szabadlábra kerülése után el tudott helyezkedni a munkaerőpiacon. A MassCor – azaz a Massachusettsi Büntetés-végrehajtási Intézetben működő munkáltató cég – teljesen önállóan, állami támogatás nélkül működik. A tevékenységét több neves cég, mint például a McLaughlin Upholstering is elismeri.

Az ipari részleg igazgatója nagyon elégedett a fogvatartottak munkájával, és szeretné megoldani, hogy az elítélteket nyomon lehessen követni a büntetés letöltése után is. Jelenleg hivatalos statisztika nincsen arról, hogy az oktatási-gyakorlati programok résztvevői milyen arányban tudnak elhelyezkedni az intézet elhagyását követően. Egyelőre a büntetés-végrehajtási intézet csak véletlenül, hallomásból jut hozzá az említett információhoz.

Forrás: Tattered furniture gets a second chance from inmate apprentices by Gail Friedman. The Globe, 2005. 04. 14.

Elégedetlen a kaliforniai börtönszemélyzet a továbbképzéssel

A kaliforniai börtönszemélyzet minden évben 52 óras továbbképzésen vesz részt, amelyből 40 óra gyakorlati jellegű: elsősorban a fegyverhasználatra, a kényszerítő intézkedések alkalmazási lehetőségeire és az elítéltek szállításával kapcsolatos tudnivalókra helyezi a hangsúlyt. A szakszervezeti szerződés a fennmaradó 12 órára elméleti jellegű képzést írt elő, ami legtöbbször hivatali jelentések és utasítások tanulmányozását, a hivatalos irányvonal áttekintését és megfelelő módon keresztretjvény fejtést tartalmazott.

Ez utóbbi „államilag előírt feladat” gyakran felháborította a vezetőket, mivel a szőrejtvények megoldásával a tanfolyam eredményes befejezéséhez szükséges pontok 25%-át meg lehetett szerezni. A szakszervezeti vezetők álláspontja szerint viszont megengedhetetlen az, hogy a továbbképzés azért nem megfelelő szintű, mivel az állami források nem teszik lehetővé, hogy az igazán fontos kérdésekre koncentrálnak.

A büntetés-végrehajtási intézetek vezetőinek egyelőre csak annyit sikerült elérniük, hogy a keresztretjvények kitöltése a jövőben nem képvisel majd jelentős részt a vizsgán megoldandó tesztsorok között.

Forrás: California prison guards do crossword puzzles for „training” by Bary Sheerman. California Daily News, 2005. 04. 16.

Változik a japán elítéltek ruhája

2003-ban végzett felmérés szerint a japán elítéltek ruhája túlságosan „hideg” színű, ezért a pszichológus szakértők már többször is változtatást javasoltak. A körülbelül 72000 fogvatartott jelentős hányada évek óta kéri a formaruha és az ágynemű színének megváltoztatását. A szakemberek melegebb árnyalatok alkalmazását javasolták, amitől azt várják, hogy javul a börtönlakók hangulata is. Jelenleg a fogvatartottak államilag jóváhagyott barna és szürke színű ruhában járnak, és narancssárga, valamint zöld ágyneműt használnak.

Az új színek alkalmazása a tervek szerint 2006-tól kerül bevezetésre, de az Igazságügyi Minisztérium még nem hagyta jóvá a ruhaterveket. A büntetés-végrehajtási intézetek nagy izgalommal várják a döntést, mivel 1966 óta ez lesz az első változás az elítéltek formaruhája tekintetében.

Forrás: Japan brightens prison clothes by Martha Stewart. Japan Daily News, Weird News, 2005.04.13.

Privát börtön Japánban

Japánban, Mine városban, Yamaguchi prefektúrában a kivitelezőknek 2007. áprilisig kell átadniuk az első magánbörtönt. A tervek szerint az elítéltek minden mozdulatát – egy integrált áramkörrel működő, személyi azonosítóként is szolgáló, ruhára illeszthető kártya révén – központilag fogják ellenőrizni. A követő rendszer és az intézet felépítéséért a Shimizu Corp. vállalt felelősséget.

Az Igazságügyi Minisztérium szóvivője elmondta, hogy az új komplexumban a fogvatartottak továbbképzésére és a rehabilitációra is lehetőség nyílik majd. Az elképzelések szerint a börtönszemélyzetnek csak a fele lesz állami alkalmazott.

Forrás: New prison to track inmates with IC tags by C.C. Ytocana. The Japan Times, 2005. 05. 02.

Metamphetamin program Indiana Államban

CLIFF elnevezéssel új kísérleti program indult Indiana Államban, a Miami Büntetés-végrehajtási Intézetben, amelynek során a metamphetamin függő elítélteket próbálják meg leszoktatni a kábítószer-fogyasztásról. A statisztikai adatok szerint a metamphetamin függő fogvatartottak kezelés hiányában, a szabadlábra kerülést követően rögtön visszatérnek a droghoz. A szakértők rendelkezésére álló adatok azt mutatják, hogy Indiana Államban egyre elterjedtebb a metamphetamin fogyasztása. Az állam különböző részein 2004. év folyamán 1549 metamphetamin laboratóriumot zártak be. Ezzel a számmal Indiana Állam szövetségi szinten a negyedik helyet foglalja el a rangsorban.

A metamphetamin függők kezelése állami finanszírozás alatt álló program. A statisztikai jelentések kimutatták, hogy például Indiana Államban, Knox megyében 1999-től 2004-re 17%-ról 77%-ra nőtt a metamphetaminnal összefüggésben elkövetett bűncselekmények száma. Az arányok növekedését kívánja megállítani a CLIFF (Clean Lifestyle is Freedom Forever – A „tisztta” életmód szabadságot ad örökké) kezdeményezés, amely a hét minden napján, naponta 15 órán át biztosít kezelést az elítélteknek. A Miami Büntetés-végrehajtási Intézet 204 betegnek

ad helyet, egy teljesen különálló épületszárnyban, ahol a gyógyulni vágyók kettesével lesznek elszállásolva. A gyógykezelés időtartama 9-től 12 hónapig terjed. Az intézet vezetői kihangsúlyozták, hogy a kezelés során helytállók szabadságvesztés büntetése akár hat hónappal is csökkenhet.

Kiemelést érdemel, hogy szövetségi szinten ugyan sokféle lehetőség van a kábítószer függők gyógyítására, de nagyon ritka a kizárólag csak a metamphetamin függőkkel foglalkozó kezelés.

A Partnership for a Drug Free America (Partnerség a drogmentes Amerikáért) szervezet szerint komoly érzelmi és fizikai megterhelésnek vannak kitéve a metamphetamin fogyasztók, sokszor alig esznek és nem alszanak. A krónikus betegek gyakran sodródnak a bűnözés útjára. Ezen okoknál fogva nagy szükség van a fent említetthez hasonló programokra.

Forrás: Prison unit to help kick meth habit by Dan McFeely. The Indy Star, 2005. 04. 12.

Szélturbina zavarja az elítéltek nyugalmát Angliában

Az év egy bizonyos szakában egy 1 millió font értékű szélturbina zavarja meg a Whitemoor Büntetés-végrehajtási Intézet lakóinak életét. Az említett szerkezet 4000 otthont lát el elektromos energiával. A whitemoori intézet vezetésének kívánságára azonban a Longhill Energy vállalat kikapcsolja a gépet a reggeli órákban, a tavaszi időszakban. A börtönszemélyzet az intézet biztonsága és rendje érdekében kérte a pár órás szünet elrendelését, mivel a szélturbina lapátjáról visszaverődő napsugár villódzó fényt hoz létre, ami rendkívüli mértékben idegesíti az elítélteket.

Rövid időn belül a Longhill Energy vállalat automatikus kikapcsoló készüléket fog felszerelni a turbinára, ami leállítja a gép működését, ha a nap a kritikus szöveget eléri.

A börtönigazgatóság szeretne olyan megállapodást kötni, amely biztosítja, hogy a jövőben hasonló jellegű gondot okozó szélturbina, nem épül az intézet közvetlen közelében.

Forrás: Turbine shadows upset prisoners by Charles Charbone. Cambridgeshire Today News, 2005. 04. 10.

AIDS elleni küzdelem Kamerunban

A New Bell Büntetés-végrehajtási Intézetben, Doualában új, kísérleti program indult az elítéltek számára. A kezdeményezés a GTZ (German Agency for Technical Cooperation – Német Iroda a Technikai Összefogásért) szervezet nevéhez fűződik, és a tervek szerint egy évig fog működni. A cél az, hogy felvilágosító jellegű ismereteket adjanak az elítéltek és a börtönszemélyzet számára az AIDS megbetegedésekkel és a megelőzéssel kapcsolatban.

Egy 2004-es jelentés kimutatta, hogy a megvizsgált 1400 fogvatartottból 120 férfi és 14 nő hordozta a betegséget.

Az AIDS terjedésének megakadályozása érdekében a New Bell intézet együtt fog működni a Sun Aid nem kormányzati szervvel. Az elképzelések szerint a GTZ nemcsak tanácsadó irodát létesít, hanem betegszobát is épít az intézetben. A kezelés teljesen ingyenes lesz, és a tervekben a betegek nyomon követése is szerepel.

Forrás: Kick Aids out of New Bell Prison by Eldickson Agbortogo. Cameroon Tribune, 2005. 04. 06.

Elektronikus karperecek Portugáliában

A portugál Igazságügyi Minisztérium által végzett 2004-es felmérés értelmében egy elítélt ellátása és elszállásolása 40 euróba kerül naponta. A szakemberek megállapították, hogy az elektronikus karperecet viselők esetén a költségek csak 15 eurót tesznek ki. 2005. március 1-től 500 új karperec került alkalmazásra, és év végéig még újabb 1000 kerül használatba.

Az elektronikus karperecek bevezetése eddig kedvező eredményeket mutat. A lisszaboni és a portói statisztikák szerint, 2002. és 2004. között szabályszegés miatt csak az elítéltek 11%-tól kellett visszavonni a karperecviselés lehetőségét.

Az Igazságügyi Minisztérium azon az állásponton van, hogy az elektronikus karperecek szélesebb körű alkalmazásával enyhíteni lehetne a túlszűfolttságot az intézetekben. Jelenleg kb. 13500 fő tölti szabadságvesztés büntetését, a fogvatartottak száma 20%-kal haladja meg a férőhelyek számát.

Forrás: Portugal turns to electronic bracelets to reduce prison overcrowding by Maria Pereira. The Daily News, 2005. 02. 27.

Oktatási kérdések Angliában

A Commons education select committee – a közoktatás vizsgálatára rendelt bizottság – a 2004. év folyamán tanulmányozta az elítéltek oktatási lehetőségeit. Jelentésében beszámolt arról, hogy a büntetés-végrehajtási intézetekben lakók 1/3-a fér hozzá az oktatási-képzési programokhoz. A 75000 fogvatartottból mindössze 31-nek van lehetősége az internetet tanulási eszközként használni. A férfi elítéltek több mint felének nincsen semmiféle képzettsége. A bizottság véleménye szerint az oktatásnak kulcs szerepe kell, hogy legyen a rehabilitációban és a munkaerőpiacon való elhelyezkedésben.

Az Oktatási Minisztérium szövivője a helyzet javulását reméli, és elmondta, hogy 2006-ra az elítéltek oktatására szánt összeg 136 millióról 152,5 millió fontra fog emelkedni.

Forrás: Education for prisoners in England must be improved if they are to be prevented from reoffending by Tom Taylor. BBC News, 2005. 04. 10.

Dohányzási tilalom Skóciában

A skót büntetés-végrehajtási intézetekben a tervek szerint, 2006. tavaszától dohányzási tilalom bevezetésére kerül sor. Az elítéltek a büntetés letöltésének megkezdésekor választhatnak a dohányzó és nem dohányzó cellák között. A rendőrségi épületekben, bizonyos helyeken azonban továbbra is rá lehet majd gyújtani, mivel ez megkönnyíti a gyanúsítottak kihallgatását.

Forrás: Prisoners to have choice of smoking in their cells by Hamish Macdonell. The Scotsman, 2005. 04. 01.

Csökkenteni kellene a női elítéltek számát a Howard Liga szerint

A Howard Liga a Büntetőjogi Reformért (Howard League for Penal Reform) szervezet szakemberei szeretnék elérni, hogy csökkenjen a női elítéltek száma Anglia és Wales büntetés-végrehajtási intézeteiben. Ezt a társaság elképzelése szerint úgy lehetne megvalósítani, hogy csak azokat a nőket kellene szabadságvesztés büntetéssel sújtani, akik súlyos vagy erőszakos

bűncselekményt követnek el. A liga szakemberei az elkövetőket magatartásuk megváltoztatására kívánják ösztönözni. Ennek gyakorlati megvalósulása abból állna, hogy a női elkövetők bizonyos formában a közösség felé „jóvátennék” bűncselekményüket. A fentiek megvalósításához azonban törvénymódosításra lenne szükség.

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a női elítéltek száma 1993 óta megháromszorozódott, 1580-főről 4400 főre növekedett. A liga szerint ezt a számnövekedést nem a nők által elkövetett bűncselekmények számának emelkedése okozza. A felmérések arra is rávilágított, hogy a nők által elkövetett bűncselekményeknek körülbelül a felét lopás, csalás és hamisítás teszi ki.

A szakértők úgy gondolják, hogy a jogszabályok és a szigorú bírósági gyakorlat az oka a lehangoló adatoknak. A felmérések szerint a fogvatartottak száma 10%-kal csökkenhetne az új jogi szabályozás bevezetésével. A változtatások kieszközlése azért lenne fontos, mert a börtönökben az önkárosító cselekmények 1/4-ét nők követik el, holott a létszámuk csak a börtönpopuláció 6%-át teszi ki. Egy 2004-es jelentés értelmében az öngyilkossági kísérletek 13,5%-a női elítéltekhez kötődött.

A Howard Liga a Büntetőjogi Reformért azon az állásponton van, hogy elfogadhatatlanul nagy számban kerülnek börtönbe a nők, ahol aránytalan szenvedésnek vannak kitéve. A Belügyminisztérium szóvivője a liga javaslatára úgy reagált, hogy a bíróságnak a jogszabályok alapján, az elkövető nemétől függetlenül kell meghoznia a döntését. Megemlítette azt is, hogy a „Nők bűnözésének visszaszorítása” elnevezésű program (Women’s Offending Reduction Programme) már ma is foglalkozik a női elkövetők bűncselekményeivel, szociális háttérükkel, egészségügyi problémáikkal, függőségi kérdésekkel, oktatással és munkaügyi problémákkal. E program és a kutatások eredményei fontosak lehetnek az elkövetési magatartások felmérésében, megértésében és a nők rehabilitációjának átgondoltabb kidolgozásában.

A Howard Liga a Büntetőjogi Reformért tartja magát az eredeti elképzeléseihez, és javaslatát az ENSZ „Bűncselekmények megelőzése” címmel megrendezésre kerülő ez évi konferenciáján, Bangkokban ismertetni fogja.

Forrás: Fewer women should face prison by Elisabeth Caghounit. The Daily Mirror, 2005. 04. 10.

Napenergia hasznosítása a börtönökben

A Noresco Energia Szolgáltató vállalat szél és napenergiát hasznosító rendszert tervezett a dél-kaliforniai szövetségi büntetés-végrehajtási intézetek részére. A Victorvilleben működő Szövetségi Büntetés-végrehajtási intézet fejlesztéséhez szükséges tőkét a Westborough Company szolgáltatja. Az Energia Takarékos Teljesítmény Szerződések szövetségi program keretében már több hasonló beruházás is megvalósult a börtönökben. A Noresco cég garanciát vállalt arra, hogy a beszerelésre kerülő szél-turbina és nap panelek évente 420000 dollár értékben takarítanak meg energiát az intézetek számára. Megjegyzést érdemel, hogy a gépek, a berendezések és a telepítési költségük 3,8 millió dollár lesz, tehát a befektetett tőke kb. 8 év alatt térül meg.

A tervek szerint a turbina már májustól működni fog. A börtönigazgatóság úgy gondolja, hogy az öt évvel ezelőtt épített intézet modell lehet a jövő számára.

Forrás: Noresco put solar energy system for West Coast prison by Franc Tailor. The California Sun, 2005. 03. 20.

A kötelező drogtesztet eltörölték Skóciában

A Skót Börtönszolgálat döntése értelmében, a büntetés-végrehajtási intézetekben eltörlésre kerül a kötelező drogteszt. Az új irányvonal bevezetését azzal indokolták, hogy nincs értelme a drogtesztnek, mivel az csak a szervezetből gyorsabban kiürülő heroin használatára bátorítja a fogvatartottakat. A tapasztalatok szerint a heroint fogyasztók nagyobb eséllyel jutottak át a szűrővizsgálatokon. A Börtönszolgálat úgy látja, hogy a hozzátartozók és a látogatók akadálytalanul és folyamatosan látják el a börtönlakókat drogokkal, ezért feleslegessé vált a rendszeres szűrés.

Sok szakember nem ért egyet a tesztek kötelező jellegének megszüntetésével, mivel úgy érzik, hogy ezzel sorsukra hagyják a drogfüggőket. A Skót Börtönszolgálat azonban felhívta a figyelmet arra, hogy továbbra is lehetőség nyílik a kábítószer függők kezelésére.

A szakértők szerint a drogfogyasztás visszaszorítását más módszerrel kellene elérni, például meg kellene fosztani a látogató fogadásának a lehetőségétől azokat a fogvatartottakat, akiknek a drogtesztje pozitív lett. Ezzel csökkenteni lehetne a börtön falain belüli illegális kábítószer mennyiségét.

A szakemberek felhívták a figyelmet egy másik problémára, a megfelelő oktatási lehetőségek hiányára is. Azon az állásponton vannak, hogy fogvatartottak továbbképzésének biztosítására nagyobb hangsúlyt kellene fektetni. A rehabilitációnak elengedhetetlen és kiemelten fontos része, olyan szakmai oktatás és képzés nyújtása, amellyel lehetőséget teremtenek az elítéltek számára a munkaerőpiacon való elhelyezkedésre.

Forrás: Keep drug test in our prisons by Anthony P. Munro. The Thames, 2005. 04. 22.

Sakkverseny Atlantában

Georgia állam székhelyén, Atlantában az egyetemisták és az elítéltek között rendszeresen rendeznek sakkversenyeket. Az Emory Chess Club szerette volna a sakkozást közelebb hozni a társadalomhoz, ezért úgy döntött, hogy egy félévben kétszer is megmérkőznek az Emory-Phillips Állami Büntetés-végrehajtási Intézet elítéltejével. A körülbelül 1050 főt elszállásoló intézetben mindössze 35 fogvatartott vállalkozott arra, hogy kiálljon a diákok ellen. Szabadidejükben ezek az elítéltek rendszeresen sakkoznak. Az Atlanta Egyetem diákjain kívül, 2003. óta a Princeton Egyetem hallgatói is gyakran játszanak a New Jersey Állami Büntetés-végrehajtási Intézet lakóival.

A börtön vezetése nagyon örül a megrendezésre kerülő sakkversenyeknek, mivel ezek által csökken a fogvatartottak elszigeteltség érzése. A büntetés letöltése alatt, a legtöbb elítéltnak csak a családtagokkal és az egyházak önkéntes tériítőivel van kapcsolata. A mérkőzések kedvező alkalmat kínálnak arra, hogy a börtönlakók idegenekkel is találkozzanak. Az elítéltek közül sokan azért választották ezt a játékot, mivel gondolkodásra ösztönöz, és segít oldani a hétköznapi monotonitását.

Forrás: College chess team regularly takes on unusual foes: state prisoners by Kristen Wyatt. The State, 2005. 05. 02.